

Rapportage Toezicht Wmo Rijnstreek 2022

Gemeente Alphen aan den Rijn
Gemeente Kaag en Braassem
Gemeente Nieuwkoop

Dit is een rapportage van de toezichthouders Wmo over 2022.

Inleiding

Met ingang van 2015 zijn gemeenten op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verantwoordelijk voor het organiseren van ondersteuning en zorg op basis van deze wet. De gemeenten zijn daarbij verantwoordelijk gesteld voor de kwaliteit en de continuïteit van voorzieningen, die ze aan haar burgers in het kader van de Wmo bieden. Om die kwaliteit en continuïteit te waarborgen is in de wet bepaald dat gemeenten moeten toezien op deze voorzieningen. Binnen de Rijnstreek (Gemeente Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Kaag en Braassem) is overeengekomen dat het toezicht op kwaliteit en de rechtmatigheid gezamenlijk is belegd.

Het kwaliteitstoezicht is gebaseerd op de kwaliteitseisen vanuit de Wmo 2015. De toezichthouder toetst aan de hand van de gestelde kwaliteitseisen of cliënten een goede en passende ondersteuning ontvangen. Het rechtmatigheidstoezicht heeft betrekking op de rechtmatigheid en de doelmatigheid van een toekenning en rechtmatig gebruik van voorzieningen op grond van de Wmo.

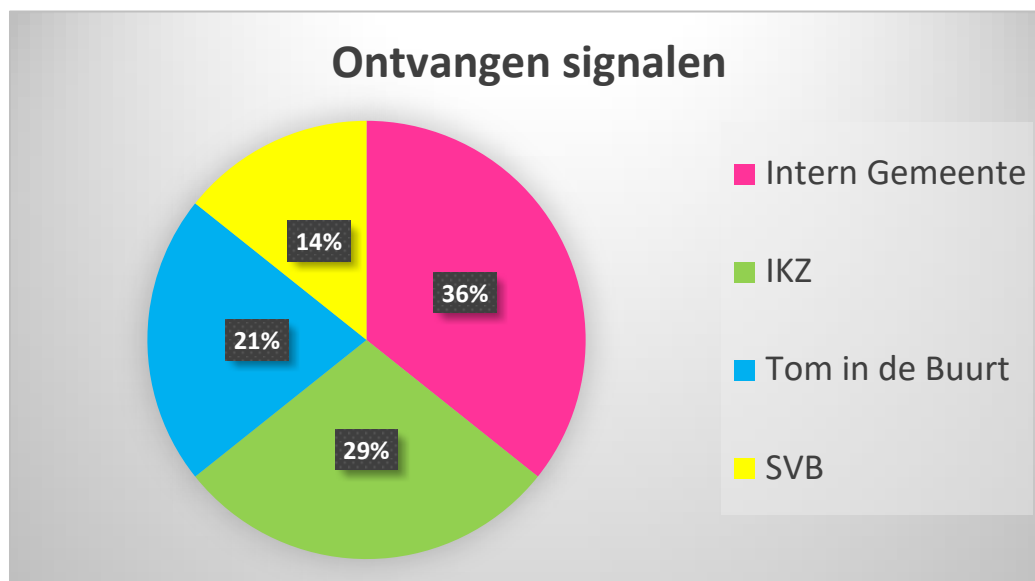
De Rijnstreekgemeenten hebben eind 2021/begin 2022 twee (totaal 1 fte) toezichthouders Wmo aangewezen. Het is een nieuwe functie en ook de uit te voeren taken zijn nieuw voor de gemeenten. Het eerste jaar is dan ook voornamelijk benut om de toezichthouders in de organisatie te positioneren, de taken inzichtelijk te krijgen, de benodigde applicaties in te richten en om een werkproces te ontwikkelen.

Er is in 2022 veel uitzoek- en pionierswerk verzet. Met trots kan gezegd worden dat al dat werk heeft geleid tot een goed functionerend team dat zich continu verder ontwikkelt. Naast de onderzoekende taken van het team zijn er ook algemene taken. De algemene taken van de toezichthouders zijn onder andere het registreren van signalen, (fraude)meldingen en het controleren van zorgaanbieders. Het opstellen, ontwikkelen en bijhouden van formats en werkprocessen, het geven van voorlichting en het creëren van draagvlak. De toezichthouders verrichten onderzoeken en houden zich daarnaast bezig met de afstemming met andere gemeenten en ketenpartners en tenslotte de doorontwikkeling van het toezicht Wmo. Ook zullen de toezichthouders input geven aan het verder ontwikkelen van duidelijke kaders in de Nadere Regels.

Gezien dit het eerste jaar is dat de toezichthouders Wmo operationeel zijn, zijn er nog niet veel onderzoeken geweest. Met dit rapport zal toch inzicht worden gegeven in de werkzaamheden.

Signalen

De toezichthouders ontvangen signalen van diverse partijen over de zorgaanbieders. Dit kan zowel om de kwaliteit als de rechtmatigheid gaan. Alle signalen worden geregistreerd en indien nodig een onderzoek gestart. Er zijn in 2022 14 signalen binnengekomen bij de toezichthouders. Deze werden gemeld door de SVB (Sociale Verzekeringsbank), IKZ (Informatieknooppunt Zorgfraude), Tom in de Buurt en door de gemeenten zelf.

Fraudemeldingen IKZ

Alle Rijnstreekgemeenten zijn aangesloten bij het IKZ (Informatieknooppunt Zorgfraude). Het IKZ is een samenwerking van negen partners die gezamenlijk fraude in de zorg bestrijden. Door informatie te combineren zijn de IKZ-partners in staat zorgfraude effectiever aan te pakken. Als er een zorgaanbieder is waarvan het vermoeden is dat er gefraudeerd wordt, krijgen de toezichthouders hier een melding van. De meldingen worden geregistreerd en indien nodig wordt er een onderzoek gestart. Er zijn 4 meldingen geweest van het IKZ. Deze meldingen hebben betrekking op de rechtmatigheid en niet op de kwaliteit. Van deze vier meldingen is er 1 aanbieder direct bezocht. Bij 2 andere zorgaanbieders is een vooronderzoek gedaan, nader onderzoek was niet nodig omdat de Rijnstreekgemeente geen cliënten meer hadden die zorg ontvingen van deze aanbieders, dus zijn de toezichthouders ook niet bevoegd. Bij 1 aanbieder wordt een uitgebreider fraudeonderzoek gestart. Alle meldingen worden wel zorgvuldig geregistreerd zodat wanneer één van deze aanbieders een

zorg in natura contract aan zou willen gaan met de gemeente (eventueel als onderaannemer via Tom in de Buurt) dat deze eerst uitvoerig gecontroleerd worden.

Calamiteiten

Aanbieders dienen op grond van artikel 3.4 Wmo 2015 calamiteiten en geweldsincidenten onverwijld te melden aan de toezichthouder. Toezicht dat in goede samenwerking met aanbieders wordt uitgeoefend kan leiden tot kwaliteitsverbetering. Dit is in het belang van de cliënten die gebruik maken van Wmo ondersteuning. Calamiteiten moeten worden beschouwd als een mogelijkheid om te leren. Een goede analyse van wat er fout is gegaan en hoe dat in het vervolg kan worden voorkomen is daarin van groot belang. In 2022 zijn er 7 calamiteiten gemeld. Bij alle calamiteiten was nader onderzoek niet nodig omdat de melder zelf direct passende maatregelen neemt. Zij kijken ook bij elke calamiteit hoe en of dit voorkomen had kunnen worden. Vier calamiteiten hadden betrekking op agressie/geweld (waarvan bij 2 de agressie werd opgewekt door een rapport van Veilig Thuis). Twee calamiteiten hadden betrekking op een suïcide poging. Bij een andere calamiteit is iemand gewond geraakt.

Overige meldingen

Er zijn enkele meldingen ontvangen over jeugdzorgaanbieders. Aangezien niet elke gemeente binnen de Rijnstreek een toezichthouder Jeugdwet heeft, wordt dit ook door de toezichthouders Wmo in behandeling genomen. De gemeente is bevoegd als het gaat om de rechtmatigheid, maar als het gaat om de kwaliteit van de jeugdzorg ligt de bevoegdheid bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. De toezichthouders Wmo hebben 1 casus overgedragen aan IGJ met het verzoek daar met spoed onderzoek te gaan doen naar de kwaliteit en diverse bij ons gemelde calamiteiten. Hier is gevolg aan gegeven.

Bezoeken

Voordat de toezichthouders een (preventief kwaliteits-)onderzoek uitvoeren bij de zorg-in-natura-aanbieders stellen zij zich bij voorkeur eerst voor. Zodat de aanbieders ook weten dat er toezicht is. En zo kunnen de toezichthouders gelijk al een lijstje maken naar aanleiding van de eerste indruk. In 2022 zijn 7 aanbieders bezocht. Bij 6 aanbieders is het bezoek aangekondigd. Er is uitgebreid gesproken over het toezicht. Wat de doelstelling en de doelgroep van de zorgaanbieder is. Direct wat vragen gesteld wat voor het kwaliteitstoezicht van belang is. Ook hebben de toezichthouders overal een rondleiding gehad en zelfs cliënten gesproken. Eén zorgaanbieder is onaangekondigd bezocht omdat daar een serieuze melding van binnen was gekomen. Ter plaatse zijn geen onregelmatigheden

geconstateerd. Navraag bij de afdeling Inspectie en Veiligheid van de gemeente Alphen aan den Rijn leerden de toezichthouders dat een omwonende vaker meldingen doet die op niets gebaseerd zijn.

Gesprekken met ketenpartners

De toezichthouders zijn structureel betrokken bij diverse interne en externe overleggen. Deze overleggen zijn waardevolle onderdelen in de samenwerking en dragen bij aan het versterken van de informatievoorziening binnen en buiten de gemeentelijke structuren. De toezichthouders hebben de overtuiging dat middels goede en efficiënte informatievoorziening er beter samengewerkt kan worden. Deze samenwerking is cruciaal in het voorkomen van onrechtmatigheden binnen de Wmo. De structurele overlegstructuren worden in onderstaande tabel opgesomd.

Ketenpartner	Periodiek	Doel
Contractmanagement Wmo	1 x per kwartaal, vaker indien nodig	Nieuwe signalen uitwisselen, afstemmen. Informatie delen.
GGD Ghor (kwaliteitsoverleg)	1 x per kwartaal	Actualiteiten delen, wetswijzigingen, toekomst kwaliteitstoezicht. Verbinding maken.
Toezichthouders Rijnmond	1 x per 6 weken	Uitwisselen van signalen en onderzoeken, afstemmen onderzoeken. Delen van casuïstiek. IGJ sluit ook aan
Toezichthouders Haaglanden	1 x per 6 weken	Uitwisselen van signalen en onderzoeken, afstemmen onderzoeken. Delen van casuïstiek.
Zorg en Zekerheid- Fraude afdeling	1 x per kwartaal	Delen fraude opsporingsmethoden.
Contractmanagement Ondersteuning met wonen	1 x per kwartaal	Nieuwe signalen uitwisselen, afstemmen. Informatie delen.
Tom in de buurt- zorgaanbiedersoverleg	1 x per 6 weken	Signalen/meldingen/zorgen bespreken op zorgaanbiedersniveau

Inspectie en Veiligheid van alle Rijnstreekgemeenten	Op verzoek	Uitwisselen van signalen en onderzoeken, afstemmen onderzoeken. Delen van casuïstiek.
Toezichthouders Hollands Midden	Nader te bepalen	Nader te bepalen
Tom in de buurt-casemanagersoverleg	Nader te bepalen	Nader te bepalen

Screenen nieuwe zorgaanbieders

Voordat Tom in de Buurt een nieuw contract aangaat met een zorgaanbieder wordt eerst contact opgenomen met de toezichthouders. De toezichthouders controleren dan op voorhand of er bij de zorgaanbieder een kwaliteitskeurmerk is, of er al signalen, fraudemeldingen of iets zijn.

Zorgfraude

Zorgfraude is het opzettelijk en structureel onjuist handelen, met het oog op eigen of andermans financieel gewin. Dat is in strijd met de regels die gelden voor de zorg. Volgens onderzoek zou 80% van de zorgfraude zich voordoen bij Pgb (persoonsgebonden budget). De toezichthouders controleren de pgb's en zien onregelmatigheden. Opvallende zaken zijn:

- Vertegenwoordigers, niet zijnde bewindvoerders die meerdere cliënten vertegenwoordigen.
- Instanties die zorg middels pgb aanbieden wat geen zorgaanbieders zijn.
- Uren die in rekening (zouden) zijn gebracht die niet aan zorg zijn besteed.
- Zorgaanbieders die aanwezig zijn bij de aanvraag van pgb.
- Zorgaanbieders die de client vertegenwoordigen.

Controle op onrechtmatigheden bij pgb is erg lastig omdat in de verordeningen en nadere regels van de Rijnstreekgemeenten niet veel regels/kaders zijn opgenomen voor pgb.

Aanbevelingen

Om de onderzoeken makkelijker te maken en om malafide zorgaanbieders buiten de deur te houden zijn er duidelijkere en striktere regels nodig voor pgb. Denk daarbij aan dat een zorgaanbieder niet de cliënt mag vertegenwoordigen bij Pgb. Het bijhouden van de uren dat een cliënt zorg heeft ontvangen. Er zou kritisch naar het beleid voor de toewijzing van pgb gekeken moeten worden.